

תלמידים יקרים!

רשת דרכא מעניקה לכם את ערכת **ההגדה שלי: קלפי יציאה לחירות**. ליל הסדר הוא יום שבו יצא העם היהודי לחירות, והוא גם יום ההולדת של עם ישראל. בלילה זה אנו עוברים מסע חווייתי אל ההיסטוריה ואל המורשת של עם ישראל, ומחדשים את מסע אבותינו משעבוד לחירות, שלמעשה הוא גם המסע האישי שלנו ושל משפחותינו עד לדורנו, שבו זכינו להקמת מדינת ישראל. באמצעות הערכה תוכלו לסייע לעורך סדר הפסח בהבנת סדר הסימנים; להוסיף הבנה משמעותית של ליל הסדר; להפנות שאלות לבירור החירות של המשתתפים ואף לשאול שאלות מתוך כרטיסיית סימני הסדר, השאלות בנויות בשלוש דרגות קושי (סימון ע"י 🟡 דרגת קושי קלה, 🟠 דרגת קושי גבוהה) או מתוך כרטיסי קלפי השאלות הכלליות, הבנויות עפ"י סדר הא"ב ובשלוש רמות: ירוק-רמה בסיסית, סגול רמה בינונית, אדום - רמה גבוהה. ערכת הקלפים שלפניכם מסודרת עפ"י רצף ההגדה של פסח, לפי הסימנים, החל בקדש, רחץ, כרפס, יחץ, וכן הלאה, עד הסימן האחרון - נרצה.

## הערכה מכילה :

### 1 גלגל קערת הסדר

### 25 קלפים

6 קלפים **כחולים** - סדרה 1 (קלפים 1-6) סימנים: **קדש עד יחץ**

7 קלפים **כחולים** - סדרה 2 (קלפים 7-13) סימן: **מגיד**

6 קלפים **צהובים** - סדרה 3 (קלפים 14-19) סימנים: **רחצה עד שולחן עורך**

6 קלפים **ירוקים** - סדרה 4 (קלפים 20-25) סימנים: **צפון עד נרצה**

4 כרטיסי שאלות כלליות, הכוללות סדרת שאלות לליל הסדר על פי הא"ב ובשלוש רמות.

פיתוח וכתביבה: מאיר אביטן

## **ב: שימוש בערכת הקלפים בזמן הסדר בבית**

את הערכה ניתן להפעיל גם בעת קריאת ההגדה בליל הסדר. להלן הצעה אחת, אך ניתן לפעול בדרכים שונות: 1. ניתן לחלק לכל משתתף בתחילת סעודת החג אחד מן הכרטיסים ולציין בפניו שהוא צריך להציג בפני הנוכחים את המידע המופיע ( אין חובה להשתמש בכל הקלפים ).

2. כאשר מגיעים בעת קריאת ההגדה אל הסימן שאחד מן המשתתפים אוחד בו, עליו לפעול כך:

**א: הוא מספר למשתתפים** מידע בקצרה מתוך "על הסימן בהגדה" וכן מתוך ההגדה ומחוץ".

**ב: הוא פונה לאחד המשתתפים או בוחר להשיב בעצמו** על שאלה אחת המופיעה בחלון "יציאה לחירות".

ג: הוא מפנה אחת מן השאלות מ"חלון השאלות למסובין" אל שאר המשתתפים, ומי שיודע, עונה על השאלות וזוכה בפרס קטן.

(השאלות בשלוש רמות)

בתוך הערכה נמצא:

**4 כרטיסיות, הכוללות, הכוללות סדרת שאלות לליל הסדר על פי הא"ב,** שאפשר לשאול בכל שלב בליל הסדר.

**חשוב לציין:**

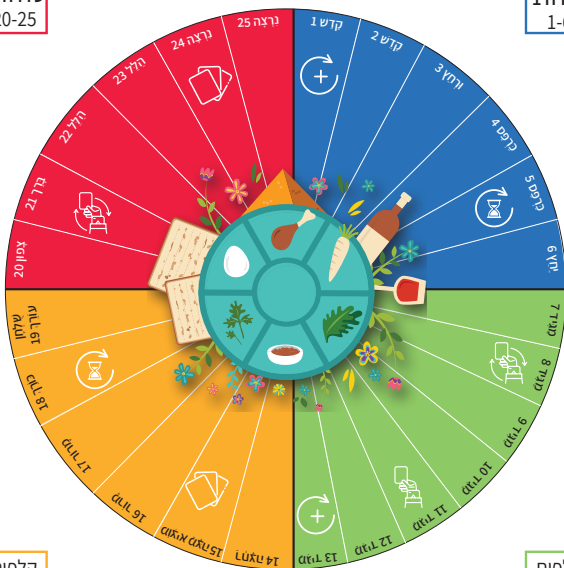
מתוך הכרטיסים המוצעים - אתם תחליטו במה להשתמש ובמה לא... זהו ערב חופשי, שבו אתם בוחרים להיות בני חורין!  
אם אתם מרגישים חופשיים כעת, אנו בטוחים שמסע זה אשר תעברו יחד עם משפחותיכם יהיה ערב ייחודי, מרתק וחוויתי!

**בהצלחה, רשת בתי הספר דרכא**

# גלגל קערת הסדר

קלפים  
 סדרה 4  
 20-25

קלפים  
 סדרה 1  
 1-6



קלפים  
 סדרה 3  
 14-19

קלפים  
 סדרה 2  
 7-13

 בחר כל קלף מהקופה  
 החזר קלף  
 קח קלף מאחד המשתתפים  
 המתן סביב  
 סיבוב נוסף

פיתוח וכתבייה: מאיר אביטן

## קערת הסדר

קערת הסדר או קערת הפסח היא צלחת מסורתית סמלית שבה מאכלים המייצגים רעיונות הקשורים לסדר הפסח וליציאת מצרים. נהוג להניחה במרכז השולחן בליל הסדר.

**1. שלוש מצות** - זכר למצות שאכלו אבותינו בצאתם ממצרים, המצה היא אוכל של עבדים המבטא עוני. על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ. שלוש המצות מסמלות את החברה היהודית - כהן, לוי, ישראל.

**2. מרור** (חסה או חזרת) - זכר לעבודת הפרך והשעבוד המר של אבותינו במצרים.

**3. זרוע** (רגל קדמית של בהמה או כנפיים של עוף - צלויים)

- רמז לזרוע הנטויה שבה הוציאנו ה' ממצרים.

- זכר לנס שפסח ה' על בתי אבותינו במצרים.

- כנגד קורבן פסח שאכלו בני ישראל ביציאתם ממצרים.

**4. חרוסת** (עשויה ממיני פירות רבים) - זכר לטיט שהיו מכינים אבותינו בשעבוד מצרים לצורך בניית לבנים.

**5. כרפס** (ירק כלשהו טבול במי מלח או בחומץ - סלרי, תפוח אדמה, עלי פטרוזיליה, או בחרוסת ועוד)

- לעורר את הילדים שישאלו מה נשתנה הלילה הזה.

- אם נקרא את המילה "כרפס" מהסוף להתחלה, יוצא "ס פרך" - רמז לכך ששישים ריבוא (שש-מאות אלף) יהודים עבדו במצרים בעבודת פרך.

- בני מלכים נוהגים לאכול מעט ירק בטרם הסעודה כדי לעורר התיאבון, ואנו ביום זה צריכים לנהוג כבני מלכים.

**6. ביצה** (מבושלת) - זכר לקורבן החגיגה - כשהיה בית-המקדש קיים היו מביאים לירושלים עם קורבן הפסח גם קורבן חגיגה, ואותו אכלו לפני קורבן הפסח.

## על הסימן בהגדה

### קִדְשׁ

את הסדר פותחים בקידוש כפי שפותחים כל ארוחה בשבת ובחג. מוזגים כוס של יין לכל אחד מהיושבים מסביב לשולחן.

**אין אנו מקדשים את היין אלא את היום, הזמן.**

המשמעות של 'קידוש' היא **יצירת הבדל בין קודש לחול**. הזמן יהיה מקודש רק אם נתייחס אליו כאל מיוחד ושונה.

וכך מסתיים הקידוש בחג:

**...מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון... מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמַנִּים**

## מתוך ההגדה ומחץ

במקרא, החודש הראשון לתחילת השנה הוא חודש ניסן, וכך כתוב בספר שמות (י"ב, ב'):  
"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, רֵאשִׁית חֻדְשֵׁי: רֵאשִׁית הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנֵי."

בחודש זה (ניסן) יצאו בני ישראל ממצרים והפכו להיות עם.

הזמן העברי של העם מתחיל מרגע יציאת ישראל ממצרים - האירוע המכונן ביותר.

בחודש זה הוענק לעם ישראל את האפשרות לקבוע את החודשים.

### משימה:



סרקו את הברקוד Q-R והאיזינו בצוותא לשיר "בין קודש לחול"  
בשפת הסימנים של אמיר דדון ושולי רנד.

## יציאה לחירות

את ליל הסדר אנו פותחים בקידוש, בו אנו מקדשים את הזמן - את קדושת חג הפסח ולא את היין.

בחרי/י אחת מן השאלות הבאות וספרי/י למשתתפים על תשובתך.

כאשר אנו אומרים היום "לקדש ערך" אנו מתכוונים להתייחס אליו באופן חשוב במיוחד. איזה ערך הוא בעיניך חשוב באופן מיוחד? (כגון: חברות, אומץ, אמת, הצלחה ועוד)

בעברית בת ימינו כשמדברים על "זמנים מקודשים", מתכוונים לתקופות מיוחדות או אירועים חשובים ביותר. מהו האירוע הכי חשוב בחייך או בחיי משפחתך?

### שאלות למסובין על ההגדה

- כמה כוסות יין שותים בליל הסדר? (ארבע כוסות)
- ממנה מכינים יין? (גפן)
- הנביא שלכבודו נמזוג כוס יין חמישית? (אליהו)
- טועם בכל בית מהיין? (אליהו)
- את ליל הסדר פותחים ב...? (קדש)



## על הסימן בהגדה

### קִדְשׁ

מיד לאחר הקידוש מוסיפים את הברכה **”שֶׁחַיֵּינוּ וְקַיְמָנוּ וְהַגִּיעֵנוּ לְזְמַן הַזֶּה”**.  
לאחר שעמדנו על קדושת היום, אנו מברכים שהחיינו על שזכינו והגיעו לזמן הזה.

## מתוך ההגדה ומחוץ

ברכת שהחיינו נאמרת במספר הזדמנויות:  
ביום הראשון של החגים;  
בפעם הראשונה מדי שנה לקיום מצווה שקבוע לה זמן אחת לשנה (כמו: ישיבה בסוכה,  
אכילת מצה בפסח, מקרא מגילה);  
בעת אכילת פרי חדש באותה שנה;  
על דבר טוב שקורה לאדם;  
על מאורע חשוב שזכו להגיע אליו (כגון בניית בית).

### משימה:



סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בנשיא גרמניה, פרנק וולטר  
שטיינמאייר, שהחל את נאומו בפורום השואה בעברית ובירך  
”שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה”

## יציאה לחירות

ברכת "שהחיינו" היא גם על דבר טוב שקורה לאדם.  
בחרי/י אחת מן השאלות הבאות וספרי/י למשתתפים על תשובתך.

ספרי/י על משהו חדש טוב שקרה לך השנה.

ספרי/י על משהו חדש טוב שקרה לחברך או למשפחתך השנה.

### שאלות למסובין על ההגדה

בהגדה מוזכר המספר ארבע כמה פעמים; היכן? (ארבע כוסות, ארבע אימהות, ארבעה בנינים, ארבע מכות, ארבע קושיות של "מה נשתנה", ארבע כיתות נעשו ישראל על הים)  
מדוע שותים ארבע כוסות בליל הסדר? (כנגד "ארבע לשונות של גאולה" המבטאות את שלבי גאולת עם ישראל משעבוד מצרים, והן מופיעות בתורה: "הוצאתי", "הצילתי", "וגאלתי", "ולקחתי")





## על הסימן בהגדה

### ירחץ

אחר הקידוש נוטלים-רוחצים ידיים ללא ברכה, משום שאחר כך אוכלים את הכרפס (המתאבנים).

לאחר שהאדם מקדש את היום הוא גם מתעלה, ועל כן רוחץ את ידיו. ניקיון הידיים מסמל ניקיון מבחינה מוסרית וערכית.

## מתוך ההגדה ומחוץ

אחד הניבים בעברית:

“רַחֵץ בְּנִיקּוּן כַּפָּי” בא מתוך דבריו של דוד המלך בספר תהילים: “אַרְחֵץ בְּנִיקּוּן כַּפָּי”.  
ניקיון כפיים הוא ביטוי לטוהר מידות, ליושרה.

אולם כיום, כשאנו אומרים על מישהו שהוא “רוחץ בניקיון כפיו”, הכוונה היא הפוכה, למי שמציג עצמו כצדקן וישר כאשר למעשה אינו כזה.

### משימה:



סרקו את הברקוד-Q.R. והאינו לקליפ של סדר ההגדה  
“קדש ורחץ...”

## יציאה לחירות

“ורחץ” היא הכנה אישית המתארת את ההכנה הנדרשת מאדם לפני עשיית מעשה או פעולה.

בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספרי/י למשתתפים על תשובתך.

התוכלי/י לתאר הכנה שלך או התכונות שלך לקראת מעשה טוב שעשית?

אילו הכנות את/ה עושה בטרם צאתך לבית הספר?

### שאלות למסובין על ההגדה

- כמה פעמים נוטלים את הידיים בליל הסדר? (פעמיים)
- מי רחצה על יד היאור? (בת פרעה - בתיה)
- מדוע נוטלים ידיים פעמיים בליל הסדר? (כדי ליצור שינוי ממה שנהוג בדרך כלל, כדי שהילדים ישאלו למה נוטלים פעמיים)
- “רחץ בנקיון כפיו” - למה הכוונה? (עשה מעשה רע, וכעת עושה הכול כדי להתנער מכל חשד או אשמה.)
- מהו הסימן השני בסדר? (קפד ראשו - כלי נשק הנורה מקשת = ורחץ/ חץ)



## על הסימן בהגדה

### כַּרְפֵּס

לאחר נטילת הידיים (ללא ברכה) **אוכלים כרפס הטבול במי חומץ או במי מלח**. בספרות חז"ל הקדומה לא נזכר כלל השם כרפס, אלא שאוכלים לפני ההגדה מין ירק. יש אוכלים סלרי ויש אוכלים פטרוזיליה, ויש אוכלים תפוחי אדמה מבושלים. אכילת הכרפס נועדה ליצור שינוי בליל הסדר במטרה להביא לכך שהילדים ישאלו מדוע אוכלים ירק לפני הסעודה.

## מתוך ההגדה ומחוץ

הכרפס מסמל את האביב, העונה שבה יצאו בני ישראל ממצרים, המסמלת התחלה חדשה והתחדשות.

איך יודעים שבא אביב?

מסתכלים סביב סביב

ואם רואים שאין עוד בוך בשבילים...

**ואם פרג וגם חרצית, לכבוד החג קשטו ארצי. אז יודעים אז יודעים**

**שבא אביב שבא אביב...**

(דתיה בן דור)



### משימה:

שירו את השיר "איך יודעים שבא אביב"? בפני המשתתפים. אם אינכם מכירים, תוכלו ללמוד מן הילדה הקטנה את השיר (סרקו את הברקוד-Q.R.)

## יציאה לחירות

**הכרפס מסמל את האביב, המסמל התחלה חדשה והתחדשות.**  
בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספרי/י למשתתפים על תשובתך.

ספרי/י על תחום מסוים שבו היית רוצה להתחיל מחדש.

ספרי/י על משהו שהבטחת להתחיל מחדש ולא כל כך הצלחת  
(כיצד לדעתך תוכל בפעם הבאה להצליח?)

### שאלות למסובין על ההגדה

- מדוע אוכלים כרפס? (כדי לעורר את הילדים שישאלו מה נשתנה הלילה הזה)
- מה הרמז במילה כרפס? (כרפס הפוך = ספרכ = ס' פרך (אות ס' = 60 והכוונה לשישים ריבוא = 600,000 אלף איש עבדו בפרך)
- מדוע טובלים את הכרפס במי מלח? (זכר לדמעות שהיו זולגות מעיניהם של בני ישראל כשהיו עובדים קשה)
- היכן מוזכרת המילה כרפס בתנ"ך (רמז - מגילת אסתר) ומה פירושה שם? "חאר נְרָפֶס אתכלת... וארגמן" מגילת אסתר א'), ופירושה בד משובח ועדין.



## על הסימן בהגדה

### נְרָפֶס

בתקופת חז"ל המנהג היווני-רומי היה לאכול בסעודה מְתַאבְּנִים (נגזר מהמילה "תיאבון") - מנת פתיחה קטנה בתחילת הארוחה, שנועדה לשוות לארוחה תחושה של סעודה מפוארת, וכך היו פותחים את הסעודה בירק כדי לעורר את התיאבון. גם היום נוהגים לאכול באירועים ובשמחות מתאבנים ומטבלים שונים לפני הארוחה, כהקדמה לסעודה שתבוא.

## מתוך ההגדה ומחוץ

חכמים "גירו" מנהג זה והנהיגו אותו כחלק מסעודת ליל הסדר, מאחר שבלילה זה יש לנהוג כבני מלכים. לכן נוהגים לטבול את הירק במשקה כביטוי לחירות, המתבטאת באכילת הירק בצורה המשובחת (המפנקת) ביותר.

### משימה:

סרקו את הברקוד-Q.R והאזינו בצוותא לשירו של שולי - "בן מלך שעשוי מאבנים טובות".

או לשירה של שרית חדר - "בת של מלך"



## יציאה לחירות

למדנו שאכילת הכרפס נועדה לשוות ארוחה זו לארוחת מלכים, ולכן **יש לנהוג כבני מלכים** על ידי טבילת הכרפס במשקה כביטוי לחירות.

בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספרי/י למשתתפים על תשובתך.

ספרי/י באילו פעולות או מעשים יוצא לך להרגיש כמו בן/בת מלך?.

כיצד אפשר להרגיש כבן/בת מלך במחשבות, ברגשות?

### שאלות למסובין על ההגדה

- איזה ירק גינה נמצא בקערת הסדר? (כרפס, מרור)
- בהגדה מוזכר המספר "שלוש" פעמים אחדות; היכן? (שלוש מצות, שלושה אבות, רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלושה דברים אלו... פסח, מצה ומרור)
- את מה אנו מטבילין הלילה ובמה? (כרפס במי מלח או מיץ לימון / מרור בחרוסת)
- סימן שהגיע ממגילת אסתר ונמצא בקערה - כרפס



## על הסימן בהגדה

### יחץ

כעת אנו מגיעים אל המאכל החשוב ביותר בחג - המצה. לוקחים את המצה האמצעית מתוך שלוש המצות שבקערה וחוצים-שוברים אותה לשני חלקים. את החלק הגדול שומרים לאפיקומן (מחביאים את האפיקומן ושומרים אותו לאכילה שבסוף הסעודה).

## מתוך ההגדה ומחויץ

המצה נקראת 'לחם עוני', מכיוון שהיא מאכל עניים - עשויה מקמח ומים שלא הספיקו לתפוח. מדוע מניחים שלוש מצות בקערה? (מסמלות את החברה היהודית - כהן, לוי, ישראל, וכן שתי מצות עבור המוציא לחם ומצה נוספת לאכילת מצה.)

### משימה:



סרקו את הברקוד Q.R וצפו בצוותא בהסבר "איך לצייר מצה".



או: איך מחלקים מצה לשניים?

## יציאה לחירות

את המצה שוברים (חוצים) לשני חלקים.  
 בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספרי/י למשתתפים על תשובתך.  
 ציין/י פעולה או התנהגות השוברת אותך או פעולה שהיא קשה לך לעשייה.

ספרי/י על קושי בעיה שהייתה לך ושהצלחת לפתור.

### שאלות למסובין על ההגדה

- מדוע אוכלים מצה בפסח? (זכר למצות שאכלו אבותינו בצאתם ממצרים, שנאפו מבצק שלא הספיק להחמיץ. המצה נחשבה לאוכל של עניים.)
- מדוע יש חורים במצה? (בחיוך! משום שאנו בני חורין, וכן למנוע החמצה של הקמח והמים.)
- מדוע חוצים את המצה לשניים? (עניים היו אוכלים חצי לחם כי לא הייתה להם היכולת לקנות לחם שלם; וכן זכר לחציית הים עבור בני ישראל.)
- את המצה חילקנו לשתיים. היכן מוזכר עוד המספר שתיים בהגדה? (שתי פעמים נוטלים ידיים, שני לוחות הברית, הגדי שקנה אבא בתרי זוזים - שני זוזים.)
- מי רצה לחצות אדם לשניים? שלמה המלך.
- איזה שבט נחצה לשניים? וסף - לאפרים ומנשה, וכן בחלוקת הארץ שבט מנשה נחצה לשניים.





## על הסימן בהגדה

### מגיד

כעת הגענו אל החלק המרכזי בסדר - "מגיד", שבו אנו מספרים את סיפור יציאת מצרים ואת יסודות העבר הלאומי שלנו. את הסיפור הזה אנו מעבירים מדור לדור, ובכך משמרים את הזיכרון של השחרור מהעבדות - יציאת מצרים.

## מתוך ההגדה ומחוץ

את ה"מגיד" מתחילים באמירת "הָא לַחְמָא עֲנִיא". הנאמר בשפה הארמית. בפתיחה זו אנו קוראים לכל מי שאינו יכול לקיים את הסדר בביתו לבוא ולהצטרף אלינו. בפסקה שלושה קטעים:

א: "הָא לַחְמָא עֲנִיא..." תיאור העבר שבו אכלו אבותינו לחם עוני במצרים.

ב: "כָּל דְּכָפִין יֵיתִי וַיִּיכֹל..." תיאור בהווה שבו אנו מזמינים אחרים לאכול עימנו.

ג: "הַשְּׂתָא הָכָא לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל..." תיאור עתיד שבו מקווים (עבור מי שבגולה) להיות בשנה הבאה בארץ ישראל, והתקווה להיות בני חורין.

השפה הארמית הייתה שפת הדיבור בארץ ישראל ובאזור לפני כ- 2,000 שנה.

### משימה:

שירו קטע זה "הא לחמא עניא" בפני המשתתפים.



או סרקו את הברקוד Q.R. והאזינו בצוותא לשיר בביצועם של אביהו מדינה ועוזי חיטמן.

## יציאה לחירות

ההגדה מתארת את ההזמנה של אנשים אחרים לסעודה ושל אנשים הזקוקים לסיוע.

בחרי/ אחת מן השאלות שלפניך, וספרי/ למשתתפים את תשובתך.

ספרי/ על סיוע או עזרה שהגיש לך חבר/ה שלך בכל תחום. ספרי/ על סיוע או עזרה שנתת לאחרים בתחום כלשהו.

ספרי/ על סיוע או עזרה שנתת לאחרים בתחום כלשהו.

### שאלות למסובין על ההגדה

- את מי אנו מזמינים בתחילת ליל הסדר? (את כל מי שאין לו מה לאכול, עניים)
- מה הוא לחם העוני שאכלו אבותינו במצרים? (מצה)
- איזה סוג לחם מוזכר בקטע זה? (בחיוך! לחמנייה - הא לחמא עניא)
- שלוש הפסקאות: "הָא לַחְמָא עֲנִיא", "כָּל דְּכָפִין יִיְתִי וְיִיכּוֹל", "לְשֹׁנָה הַבָּאָה" מציינות שלושה זמנים; מהם? (עבר, הווה, עתיד)



## על הסימן בהגדה

### מגיד

בחלק המגיד אנו עושים פעולות משונות כדי למשוך את תשומת הלב של הילדים, כדי שישאלו שאלות.

**מה נשתנה הלילה הזה, מכל הלילות?**  
קטע זה ידוע בשם ארבע קושיות.

ליל הסדר כולו והפעולות שאנו עושים בלילה זה שונים מכל מה שהתרגלנו אליו. למה? **כדי שנתחיל לשאול...**

## מתוך ההגדה ומחוץ

**מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?**

שְׁבַכְל הַלַּיְלוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֻמֵץ וּמַצָּה, הַלַּיְלָה הַזֶּה - כָּלֹּ מַצָּה! ...  
שְׁבַכְל הַלַּיְלוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵיין וּבֵין מְסֻבֵּין - הַלַּיְלָה הַזֶּה כָּלֵנוּ מְסֻבֵּין!  
"מה נשתנה" הוא חלק מהתפיסה היהודית לשאול שאלות ולהטיל ספק.

### משימה:



שירו ביחד את הבית הראשון של השיר "מה נשתנה הלילה...".  
ובסיום, אם תרצו תוכלו לצפות בגרסת "מה נשתנה" במנגינת  
"מלך האריות", בשפה האנגלית:

A Lion King Passover

## יציאה לחירות

מה נשתנה אצלכם?

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י על שינוי שחל בחיים שלכם בשנה האחרונה או בחודש האחרון.

ספר/י על שינוי שהיית רוצה לעשות השנה.

### שאלות למסובין על ההגדה

- מה המספר המרכזי בחג הפסח? (את כל מי שאין לו מה לאכול, עניים)
- אותן שואלים ב"מה נשתנה" (קושיות)
- מה הוא המרור ומה הוא מסמל? (חסה או חזרת, זכר לעבודת הפרך של אבותינו במצרים)
- באיזה קטע נוסף בהגדה מוזכרת המילה מסובין? ("מעשה ברבי אליעזר... שהיו מסובין בבני ברק")



## על הסימן בהגדה

### מגיד

### עבדים היינו לפרעה במצרים

קטע זה מספר על היסודות הראשונים של העם היהודי במצרים - "עבדים היינו". רק עם הזכר את עברו יש לו הווה ועתיד, על כן אנו מצווים בערב זה לזכור את העבר: "חַיֵּב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִילוֹ הוּא יֵצֵא מֵמִצְרַיִם".

## מתוך ההגדה ומחוץ

מספרים על נפוליאון, שליט צרפת בשנת 1719 - 1814, שהלך עם חייליו בלילה והסתובב בעיר. לפתע ראו אור קלוש בוקע מחלון אחד הבתים. נכנס וראה המון אנשים - מבוגרים וילדים - יושבים על הרצפה, בידיהם ספרים והם ממררים בכי. שאל אותם נפוליאון מדוע הם בוכים. ענו לו: "ביתנו נשרף". תמה נפוליאון כיצד נשרף בית חשוב מבלי שהוא שמע על כך; ענו לו: "הבית נשרף לפני 2,000 שנה..." "התפעל נפוליאון וקרא: "עם שיודע כל כך טוב לזכור את העבר שלו, הרי הוא חי את ההווה שלו, ועתידו מובטח!"

### משימה:

ספרי/ למשתתפים בקצרה את הסיפור על שליט צרפת נפוליאון ועל המסר שהעביר למתפללים.

## יציאה לחירות

גם בדורנו עדיין יש בעולם מקומות שבהם קיימים סוגים שונים של עבדות.

אולם ישנה גם השתעבדות חומרית של בני אדם, המתרחשת מבלי שנשים לב. עבדים היינו לפרעה במצרים; וכיום, כולנו עבדים של הרשתות החברתיות: פייסבוק, אינסטגרם או טלפונים ניידים ועוד. בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

האם תוכל/י לספר על דבר שאת/ה משועבד/ת אליו?

ממה היית רוצה להשתחרר?

### שאלות למסובין על ההגדה

- כמה שנים היינו עבדים במצרים? (400 שנה / 210 שנה)
- מה שמו של מלך מצרים ומה שמו של מי שהיה בתחילה נסיך מצרים? (פרעה / משה)
- אילו ערים בנינו במצרים? (פיתום ורעמסס)
- באיזה חודש יצאנו ממצרים? (בחודש האביב, החודש הראשון, חודש ניסן)
- מה מספרם של בני ישראל שיצאו ממצרים? (שש מאות אלף איש, מגיל עשרים עד שישים. בתוספת הנשים, הילדים והזקנים, ניתן להגיע לשלושה מיליון איש)



## על הסימן בהגדה

### מגיד

### כנגד ארבעה בנים דברה תורה...

הקטע "ארבעה בנים" הוא מדרש המופיע בספרות חז"ל, שסובך בתוך ההגדה של פסח.

הסיפור על ארבעת הבנים מבטא את השיטה המוכרת - "חנוך לנער על פי דרכו" - של פיה יש להתאים את הלימוד לכל ילד או ילדה על פי צורכיהם ובהתאם לאופיים השונה.

## מתוך ההגדה ומחויץ

כנגד ארבעה בנים דברה תורה: אֶחָד חָמֵס, אֶחָד רָשָׁע, אֶחָד תָּם, וְאֶחָד שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי לְשֵׁאוֹל.

יש האומרים שבכל אדם יש ארבעה בנים - "כל יחיד כולל בתוכו את כל ארבעת הבנים שבהגדה" (הרב ישראל מסלנט, ממייסדי תנועת המוסר, ליטא 1810-1883).

ריבוי פנים, פרצופים וקולות הוא ברכה לעולם מגוון, מלא ועשיר יותר. חשוב שכולם יושבים מסביב לשולחן אחד, משוחחים זה עם זה ומקשיבים איש לרעהו.

### משימה:



צפו בסרטון ארבעת הבנים גרסת ה-WhatsApp.

מה דעתכם על האופן שבו מציירים את ארבעת הבנים בציורי ההגדה של פסח?

## יציאה לחירות

הקטע "ארבעת הבנים" כולל תכונות רבות כגון: חשיבה, חקירה, רצון להרע, תמימות, ביישנות, היעדר יכולת לשאול ועוד.  
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

תאר/י תכונה שהיית רוצה לאמץ או להצליח בה יותר.

תאר/י תכונה שהיית רוצה להיפטר ממנה.

### שאלות למסובין על ההגדה

- ציינו מי הם ארבעת הבנים. (חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול)
- ציינו עוד מקומות שבהם מוזכר המספר ארבע. (ארבע כוסות / ארבע אימהות / ארבעה בנים / ארבע מכות)
- דהו את הבן:
  - שואל כדי לקנטר ולא כדי להשמיע תשובה (רשע)
  - דבריו פשוטים ולא חכמים (תם)
  - אין לו שאלות (שאינו יודע לשאול)
  - אינו טיפש (חכם)





## על הסימן בהגדה

### מגיד

**והיא שעמדה** - העם היהודי ידע שעות קשות מאוד, נתקל ברדיפות וגזירות שביקשו לפגוע בו לאורך כל הדורות. האמונה האיתנה של העם הייתה שיצליח לעבור את הרעה, ואחר כך יבואו ימים טובים. עוד לא אבדה תקוותנו, התקווה בת שנות אלפיים: תקווה זו הייתה היסוד להקמת מדינת ישראל.

## מתוך ההגדה ומחוץ

והיא שעמדה לאבותינו ולנו! שלא אָחַד בְּלִבָּד עָמַד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלֶּא שְׁבִכֵּל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרַךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם.

### משימה:



סרקו את הברקוד-Q.R. ושירו בצוותא "והיא שעמדה לאבותינו", יחד עם הזמר יונתן רזאל.

## יציאה לחירות

פעמים רבות בחיים אנו נתקלים בקשיים...

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

מה עוזר לך לנצח את הקשיים או הבעיות שאת/ה נתקל/ת בהם ?

האם את/ה יודע/ת לבקש עזרה כאשר את/ה צריך/ה?

### שאלות למסובין על ההגדה

קפד ראשו

הוציאנו ממצרים? 🍷

קפד ראשו - קרבן = משה/שה

זוחל מסוכן? 🍷

קפד ראשו - הוא מרגיש = נחש/חש

סוג של מצה? 🍷

קפד ראשה - אמרו אותה על הים = עשירה/שירה



## על הסימן בהגדה

### מגיד

### עשר המכות

לאחר תיאור שעבוד עם ישראל במצרים, פרעה שחרר את בני ישראל בעקבות עשר המכות שבאו על המצרים.

יש נוהגים לשפוך מעט מן יין מן הכוס כשמזכירים את עשר המכות. ההסבר למנהג זה - הוא מבטא את הרעיון הגלום בספר משלי "בְּנֶפֶל אוֹיֵבִיךָ אֶל תִּשְׁמָחַח". הכוונה היא שכאשר בני אדם מתים - נפגעים ואפילו הם נמנים על האויבים שלך, לא ראוי לשמוח בשמחה שלמה.

## מתוך ההגדה ומחוץ

"אלו עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהִבִּיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם, וְאֵלוֹ הֵן: דָּם צִפְרָדַע כְּנִים עָרֹב דְּבַר שָׁחִין בָּרַד אֲרָבָה חֲשׂוֹךְ מַכַּת בְּכוֹרוֹת.



### משימה:

סרקו את הברקוד Q.R וצפו בצוואת בסיפור "עשר המכות מתוך הסיכום השבועי של אתר התנ"ך 929.

## יציאה לחירות

**המכות מייצגות פחדים, קשיים וסכנות, שכולנו חוששים מהם.  
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.**

מאיזו "מכה" או קושי את/ה חושש/ת או חששת בעבר?

שלמה המלך כתב בספרו משלי: "בְּנֶפֶל אוֹיֵבֶיךָ אֶל תִּשְׁמַחַח...  
התוכל/י לתאר "מפלה" של אדם שהתחרה בך, או שלא אהבת;  
כיצד הגבת?"

### שאלות למסובין על ההגדה

- נורא מגרד לי! (שתי מכות: כינים, שחין)
- חבר'ה, אני לא רואה שום דבר! (חושך)
- אילו חיות מפחידות יש כאן! (ערוב)
- אהרון, יש לך קצת מים בשבילי? (דם)
- אימא, מה אלה הרעש והקרקורים מסביבי? (צפרדע)
- אתה שומע את הרעש המזומזם, מה זה, רחפן? (ארבה)
- אחותי הגדולה מרביצה לי וממש לא נחמדה אליי. (בכורות)



## על הסימן בהגדה

מגיד

**"אֲנַחְנוּ חֵיבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל"**

לאחר שסיימנו לדרוש את סיפור יציאת מצרים ולאחר שיצאנו משעבוד לגאולה, אנו מתחילים בקריאת פרקי הודיה, שירה והלל. אמירת ההלל נובעת מפרץ של שמחה והכרת תודה.

## מתוך ההגדה ומחוץ

**"לְפִיכֶם אֲנַחְנוּ חֵיבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר..."**

**"הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדַת לְחֵרָת מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה... וּמִשְׁעָבֹד לְגָאֻלָּה."**

**משימה:**

**שרים תודה:**

מוזמנים לשיר את השיר "תודה", במילותיו של עוזי חיטמן:

"תודה על כל מה שבראת, תודה על מה שלי נתת, על אור עיניים,  
חבר או שניים..."

או סרקו את הברקוד-Q.R ושירו בצוותא באמצעות הפלייבק את  
השיר "תודה".



## יציאה לחירות

אחד מן הערכים החשובים הוא הכרת הטוב. לעיתים קרובות רבים מתקשים, שוכחים או מתנגדים להכיר תודה. מחקרים מצאו שהכרת תודה עשויה לתרום במידה רבה לאושרנו. בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

למי מהחברים/המשפחה שלך היית רוצה לומר תודה? התוכל/י לספר למה?

למי שכחת להגיד תודה וכעת אתה/את רוצה להכיר לו תודה?

### שאלות למסובין על ההגדה

- היא מכה אחרונה, והיא הצגה ראשונה (מכת בכורות - הצגת בכורה) 🍷
- הוא מלאך, היא מסוכנת לכל אזרח (שרף - שריפה) 🍷
- חימר שרוף, נמצאת על הקערה ומתוקה (חרס - חרוסת) 🍷
- הלילה אנו יושבין, הוא גם צומת קרוב לבני ברק (מסובין) 🍷



## על הסימן בהגדה

### רחצה

לאחר סיום הסימן "מגיד", שבסופו שתינו את הכוס השנייה של היין מתוך ארבע הכוסות, ניגשים כעת ל"רחצה" - נוטלים ידיים והפעם מברכים על נטילת הידיים.

## מתוך ההגדה ומחוץ

נוטלים את הידיים לסעודה.

האכילה מתבצעת באמצעות הפה שנועד למאכל, אך משמש גם לפעולת הדיבור. חז"ל תיקנו להכין את האדם לפני האכילה על ידי נטילת ידיים.

## יציאה לחירות

“ורחץ” היא הכנה אישית המתארת את ההכנה הנדרשת מאדם לפני עשיית מעשה או פעולה.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכל/י לתאר הכנה שלך או התכונות שלך לקראת מעשה טוב שעשית?

אילו הכנות את/ה עושה קודם כניסתך לבחינה?

### שאלות למסובין על ההגדה

#### על דרך החיך!

אומרים שלבני ישראל לא היה זמן לחכות כדי שהבצק יתפח; אבל לעשות בו 139 חורים במזלג היה להם זמן?!

נחשו, מה אמר פרעה למשה אחרי המכות? היה עשר!!!

איזו עיר סוגרים בפסח? בית לחם.

מה אמר משה לים סוף כשעמד לידו? “אני אקרע אותך”.





## על הסימן בהגדה

### מוציא מצה

מוציאים שלוש מצות: העליונה והתחתונה שלמות, והאמצעית חצויה. מברכים עליהן שתי ברכות: "המוציא לחם מן הארץ" ו"על אכילת מצה".  
אוכלים את המצה בהסבה לשמאל, מפני שהיא מסמלת את החירות ואת היציאה מבית עבדים.

## מתוך ההגדה ומחויץ

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ...  
מצה היא לחם החיפזון.  
גם לחם וגם מצה עשויים מתערובת של קמח ומים, שנילושו לבצק ונאפו.  
מה ההבדל בין השניים? שאת המצה אפו במהירות ולא נתנו לבצק להחמיץ.



### משימה:

סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בסרטון "כיצד אופים מצה".

## יציאה לחירות

לפעמים ההבדל בין הצלחה לבין החמצה הוא עניין של רגע קטן בלבד.  
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י לחברים על אירוע או דבר שהחמצתם בשנה האחרונה.

ספר/י לחברים על מצב שבו היית צריכה לפעול בחיפזון; מה הייתה ההרגשה?

### שאלות למסובין על ההגדה

- נמה חורים בממוצע יש במצה? (כ-750 חורים) 🍷
- מהי מצה שמורה? מצה שנאפתה מחיטים ששמרו עליהן ממגע של מים משעת הקצירה. 🍷
- מהי מצה רגילה? מצה שנאפתה מחיטים ששמרו עליהן ממגע של מים משעת הטחינה. 🍷
- מהי מצה עשירה? מצה שלשו אותה בקמח רגיל אך לא במים כמצה רגילה, אלא ביין או במי פירות. 🍷



## על הסימן בהגדה

### מָרוֹר

לאחר אכילת המצה מברכים על אכילת המרור, שטעמו מוסיף חוויה חושית של טעם המרירות והשעבוד.

המרור הוא זכר לעבודת הפרך והשעבוד המר של אבותינו במצרים.

## מתוך ההגדה ומחוץ

בהגדה של פסח כך מובא הטעם לאכילת המרור:

”מָרוֹר זֶה שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל שֵׁם מָה? עַל שֵׁם שְׂמֵרָו הַמִּצְרִים אֶת חַי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם.”



### משימה:

סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בצוואת:

”מרור - יש לי חג' עם רינת וחברים”

## יציאה לחירות

לא תמיד מתוק בחיים, לפעמים קצת מר.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספרי/י למשתתפים את תשובתך.

אילו דברים או מעשים מעוררים בך תחושה מרה או טעם מר?

מה גורם לך להרגיש מריר?

### שאלות למסובין על ההגדה

- מדוע אוכלים מרור ליל הסדר? זכר לעבודת הפרך והשעבוד המר של אבותינו במצרים. 🍷
- אילו מאכלים נוהגים לאכול המסמלים את המרור? חסה ערבית או חזרת. 🍷



## על הסימן בהגדה

מָרוֹר

כדי להיזכר במרירות של העבדות במצרים בוחרים ירק שטעמו מר. יש הנוהגים לאכול חזרת ויש הנוהגים לאכול חסה ערבית.

## מתוך ההגדה ומחויץ

"וימררו את חייהם בעבודה קשה, בחומר, ובלבנים ובכל עבודה בשדה" כך מתארת התורה בספר שמות את מסכת העינויים הממושכת שעברו בני ישראל כשהם היו עבדים במצרים.

בפסח אנו חוגגים את הגאולה, אך לא ניתן לחגוג את הגאולה מבלי להבין ולהפנים ממנה ומאיפה הם נגאלו. רק אם מבינים את עומק הצער, נוכל להיות שמחים כראוי בגאולה.

### משימה:



סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בפרסומת, נסו למצוא את הקשר בין בפרסומת למה שלמדתם?

## יציאה לחירות

בדרך כלל הצלחה באה רק לאחר עמל ועבודה קשה. כך נוכל להיות שמחים בגאולה רק אם נבין את צער השעבוד.  
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכל/י לספר על מצב בו היית צריך/ה לעבוד קשה או לפעול במאמץ בכדי להשיג משהו בעתיד?

האם את/ה נזכר/ת על מקרים בעבר בהם עבדת קשה או התאמצת מאוד כדי להשיג או להצליח?

### שאלות למסובין על ההגדה

- כמה פעמים רוחצים ידיים בלילה זה? (פעמיים)
- כמה מצות יש בקערה? (שלוש)
- האם אוכלים את המרור בהסבה? (לא)
- במה טובלים את המרור? (חרוסת)



## על הסימן בהגדה

### נוֹרָךְ

אחר אכילת המרור לוקחים את המצה ועושים ממנה כריך, ובתוכו נותנים מרור; יש שמוסיפים גם חרוסת, ואומרים: "זָכֹר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזְמַן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיִים, הָיָה נוֹרָךְ מִצָּה וּמְרֹר וְאוֹכֵל בַּיַּחַד, לְקַיִים מֵה שְׁנֵאֲמַר: עַל מִצּוֹת וּמְרֹרִים יֵאָכְלֶהוּ."

## מתוך ההגדה ומחוץ

החיבור בין מצה ומרור ככריך מסמל משהו עמוק יותר. המצה מסמלת חירות- חופש, המרור מסמל שעבוד, עבודה קשה. כל תהליך של גאולה, של יציאה לחופשי, של פתרון והצלחה בחיים, בדרך כלל כרוך בקושי, במרור. **המרור עם המצה**, ההתגברות על הקשיים הקטנים בתוך התהליך ליציאה לחירות, הם אלו שמאפשרים לנו להיות חופשיים.



### משימה:

סרקו את הברקוד-Q.R והאיזינו בצוותא לקולולם עם שלומי שבת "על הדבש ועל העוקץ" - נעמי שמר

## יציאה לחירות

המרור עם המצה הכרוכים ביחד מתארים מצב שבו זכינו לשחרור ולהצלחה, אבל היו גם קשיים - מרור. בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכל/י לתאר פעולה או מעשה שנחל הצלחה, אך בהצלחה זו היו גם קשיים (חלק מר)?

מה הוא שוקולד מריר בעיניך?

### שאלות למסובין על ההגדה

- מי עשה סנדוויץ' בהגדה? הלל.
- מה עושים בשולחן עורך? אוכלים את ארוחת החג כמו בני מלכים.
- מהו הסמל לקורבן הפסח בצלחת הסדר? ביצה
- מי הרבי שאירח את החכמים בליל הסדר, ובאיזו עיר? רבי עקיבא, בבני ברק





## על הסימן בהגדה

### שְׁלַחַן עוֹרֵךְ

לאחר שעברנו יחד את שימור הזיכרון של יציאת מצרים, אנו ניגשים לארוחה בשמחה ובכבוד של בני חורין, לחגוג את עצמאותנו, את חירותנו, את השחרור ואת החופש; כמנהגם של בני מלכים אנו פותחים שולחן מלכים.

## מתוך ההגדה ומחוץ

מה עושים? לאחר כל ההכנות וקריאת ההגדה, מגישים לשולחן ארוחה חגיגית, אוכלים ושותים כיד המלך. נהוג לאכול את הביצה הקשה המונחת על הקערה. את הזרוע, לעומת זאת, לא אוכלים גם לאחר ליל הסדר.

### משימה:

אז עורכים שולחן ... סרקו את הברקוד Q.R.  
וצפו בסרטון "איך לקפל פרח ממפית נייר לשולחן החג"?



## יציאה לחירות

### מרגיש מלך! חוגג?

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכל/י לספר לחבריך על מצב שבו חגגת, לאחר פרק זמן של עבודה קשה, מאמץ רב?

יש חגיגות שמתוכננות ויש חגיגות שבאות בהפתעה, בלא תכנון. מה אתם מעדיפים? הסבירו מדוע.

### שאלות למסובין על ההגדה

למה אוכלים ביצה? 🍷🍷

זכר לקורבן החגיגה: כשהיה בית המקדש קיים, היו מביאים לירושלים עם קורבן הפסח גם קורבן חגיגה, שאותו אכלו לפני קורבן הפסח.

בשולחן עורך מסתתר שם ספרו של פוסק הלכה. 🍷🍷🍷

”שולחן עורך”, ספר הלכה שכתב רבי יוסף קארו בצפת בשנת 1563.



## על הסימן בהגדה

### צפון

התחלנו את ליל הסדר בקידוש החג, עברנו לכרפס כדי שהילדים ישאלו "מה נשתנה", שברנו את המצה המסמלת את העוני ואת השעבוד שלנו במצרים, ואת החלק השני של המצה - "האפיקומן" - שמרנו לסוף הסדר.

משם התחלנו את המסע אחורה אל השעבוד במצרים, יצאנו עם אבותינו ממצרים, ועברנו חוויות שבהן כל אחד היה צריך להרגיש כאילו הוא יצא ממצרים. כשנגאלנו סיימנו בשירת שבח והודיה ובסעודת הודיה.

## מתוך ההגדה ומחוץ

כעת, בתום הסעודה, מחזירים את ה"אפיקומן" - המצה שהייתה צפונה (מוחבאת) לשולחן.

חכמים רצו להקפיד שהילדים יהיו נוכחים, ערים ומשתתפים בכל הסדר; לכן נהגו להחביא חלק אחד של המצה, והילדים חוטפים חלק זה (אפיקומן) ומחזירים בסוף הארוחה, לאחר שמבטיחים להם מתנות תמורת החזרת האפיקומן.

האפיקומן הוא הדבר האחרון שנאכל הערב. יש מפרשים שהסיבה לכך היא הרצון להשאיר בפינו את טעם המצה, את טעם החירות.

### משימה:



10 טיפים למצוא את האפיקומן ראשון. סרקו את הברקוד - Q.R. וצפו בטיפים למציאת האפיקומן.

## יציאה לחירות

האפיקומן הוא המנה האחרונה של ליל הסדר ולאחריו לא אוכלים עוד, כדי שיישאר טעם המצה בפה.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספרי/י למשתתפים את תשובתך.

ספרי/י לחברים דבר טוב - טעם טוב שאתה רוצה שיישאר אצלך.

איזו תכונה טובה את/ה רוצה שחבריך יכירו בך?

### שאלות למסובין על ההגדה

היכן מוזכרים המספרים הבאים בהגדה? 🍷

- 13 - שלוש-עשרה מדיא - שלוש-עשרה מידות - תכונות של האלוקים
- 40 - מצרים לקו ארבעים מכות (לדעת רבי אליעזר)
- 50 - במצרים לקו חמישים מכות (לדעת רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא)
- 70 - הרי אני כבן שבעים שנה (רבי אלעזר כבן 70 שנה) / בשבעים נפש ירדו בני ישראל למצרים
- 200 - על הים לקו המצרים 200 מכות (לדעת רבי אליעזר)
- 250 - על הים לקו המצרים 250 מכות (לדעת רבי עקיבא)



## על הסימן בהגדה

### בָּרַךְ

לאחר אכילת האפיקומן מברכים את ברכת המזון, ובסיום שותים כוס שלישית של יין. יש קהילות הנוהגות למזוג כוס יין גדולה לאליהו הנביא ונוהגים גם לפתוח את הדלת לכבודו.

יש קהילות הנוהגות לפתוח את הדלת לכבודו של אליהו הנביא.

## מתוך ההגדה ומחוץ

על פי מנהג חסידי, בתחילת הסדר כל משתתף מוזג מכוסו מעט יין לכוסו של אליהו הנביא.

הרעיון העומד מאחורי מנהג זה הוא ביטוי סמלי שלכל אחד ואחת מאיתנו יש חלק בהבאת הגאולה, כל אחד מאיתנו תורם לחברה כדי שתהא טובה יותר, מאוחדת ומחוברת יותר.

### משימה:



סרקו את הברקוד Q-R ואולי תפגשו את אליהו הנביא.  
קישור לסרטון - "הכוס של אליהו הנביא כפרה עליו- 'יש לי חג' עם רינת וחברים".

## יציאה לחירות

לפעמים אנו רוצים לקבל דברים במהירות בלא עבודה ועמל קשה, למשל מבקשים לזכות במפעל הפיס.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

מה היית רוצה שאלהו הנביא יעשה בשבילך / יביא לך?

מה לדעתך יש לעשות, כדי להרבות אחווה, אהבה ושלוש בעם?

### שאלות למסובין על ההגדה

- מבשר הגאולה (אלהו הנביא)
- כוס חמישית היא של...? (אלהו הנביא)
- לאליהו יש לא רק כוס, יש לו גם...? (כיסא)
- באילו אירועים או זמנים אליהו הנביא מוזמן או בא? (מוצאי שבת, ברית מילה)
- היכן נמצאת מערת אליהו? (בצלע הר הכרמל)
- אלהו היה תושב של איזו עיר? (גלעד)
- את מי קחיה אליהו? (את בן האלמנה)



## על הסימן בהגדה

### ה'לל

לאחר שתיית כוס שלישית של היין אנו שבים אל ההלל ומשלימים את אמירתנו. בתום קריאת פרקי ההלל, מברכים את הברכה החותמת את אמירת ההלל.

## מתוך ההגדה ומחוץ

מטרת אמירת ההלל היא הודיה ושבח על הטוב שנפל בחלקנו. אנו צריכים לשאוף לכך שהשירה תבוא מתוך התעוררות רגשית, מתוך שירה ושמחה. בסיום ההלל מוזגים יין ושותים את הכוס הרביעית, האחרונה.

### משימה:



אלפים מבני ובנות המאקויה - יפנים אוהבי ישראל, נאספו לכנס תפילה, ולמדו את השיר 'השבעתי אתכם בנות ירושלים'.

סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בסרטון זה.

## יציאה לחירות

כבר הזכרנו שאחד מן הערכים החשובים הוא הכרת הטוב, הודיה  
ושבח על הטוב שיש לכל אדם.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

במה טוב לך, ואת/ה שמח ומאושר/ת בו?

כשאתה שמח, איזה שיר אתה אוהב לשיר?

### שאלות למסובין על ההגדה

אלוהו היה נביא בתקופות של מלך ישראל בשם...? (אחאב) 🌸🌸🌸  
מה זה תיקו ואיך הדבר קשור לכוסו של אליהו? (תיקו הוא מונח תלמודי המורה על סיום  
דיון באי־הכרעה. יש שדרשו את המילה כראשי תיבות: "תשבי יתרץ קושיות ושאלות",  
לעניד אליהו יבשר את הגאולה)





## על הסימן בהגדה

הֵלֵל

בתוך ההלל ישנו מזמור שבו מופיע הפסוק הבא:

**אָבֶן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.**

## מתוך ההגדה ומחוץ

התיאור **אָבֶן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים** מתייחס לאבן שלא הייתה נראית לבונים מספיק חזקה או יפה. **הִיְתָה** - הפכה בסופו של דבר ל**רֹאשׁ פְּנֵה** - לאבן המוצבת בקצה העליון של החומה, במקום שבו הכול רואים אותה. מה שבהתחלה לא נראה חשוב, הפך בסופו של דבר לחשוב ביותר.

### משימה:

גד בני ובנימין אלבז שרים "אבן מאסו הבונים".

סרקו את הברקוד-Q.R והאזינו לשיר.



## יציאה לחירות

גם אנו סבורים לעיתים שדבר מה אינו חשוב, ולאחר זמן מתברר שהוא הופך להכי חשוב.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י לחבר/יך על דבר שלא היה חשוב בעיניך בהתחלה, ואחר כך התברר שזה דבר חשוב מאוד.

ציין דבר חשוב בעיניך.

### שאלות למסובין על ההגדה

- כשבני ישראל ברחו ממצרים, מה חסם את דרכם? (הים)
- באיזו עונה יצאו בני ישראל ממצרים? (אביב)
- באיזה כלי נגינה ניגנה מרים בשירת הים? (תוף)
- מה שם הנהר הגדול במצרים? (נילוס)



## על הסימן בהגדה

### נרצה

מנהג זה קיים בחלק מן הקהילות ונוהגים לומר כך:  
חֲסַל סֵדֵר פֶּסַח כְּהִלְכְתּוֹ, כְּכֹל מִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּתוֹ.  
כִּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסֵדֵר אוֹתוֹ, כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ...  
לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

## מתוך ההגדה ומחוץ

המשמעות: אנו מביעים את התקווה שהסדר שעשינו - נרצה, כלומר התקבל ברצון על ידי האלוקים.

### משימה:



לשנה הבאה בירושלים האזינו לשיר 'המסע לארץ ישראל' סיפור מסעות העלייה של יהודי אתיופיה לארץ ישראל; שלמה גרוניך ומקהלת שבא.

סרקו את הברקוד-Q.R והאזינו לשיר.

## יציאה לחירות

בכל פעולה שסיימנו אנו מביעים תקווה שזה היה משמעותי לנו או לאחרים.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר על תחושות שלך, כשמשוה הסתיים בשבילך, כגון בחינה שארכה זמן רב. כיצד התמודדת עם סיום הפעולה?

לשנה הבאה... מה את/ה מאחלת לעצמך לשנה הבאה?

### שאלות למסובין על ההגדה

- אילו שירים נוהגים לשיר לאחר "נרצה"? אחד מי יודע, חד גדיא, ויהי בחצי הלילה, אדיר במלוכה.
- כמה סימנים יש ב'סדר'? 15 סימנים.
- מי מוזכר פעם אחת בהגדה של פסח? משה
- מי עשה לנו צרות בפורים ואכלו אותו ארבעים שנה במדבר? המן



## על הסימן בהגדה

### נרצה

בסיום הסדר, משפחות רבות יושבות וממשיכות לשיר שירים, כגון: ויהי בחצי הלילה, אחד מי יודע, חד גדיא ועוד; יש נוהגים לקרוא את מגילת שיר השירים. חלק מהשירים האלה נועדו גם כדי לשעשע את הילדים הקטנים בשיר משחק, על מנת שיחכו לסוף ליל הסדר ולא יירדמו.

## מתוך ההגדה ומחוץ

אחד השירים שאוהבים לשיר הוא חד גדיא. השיר כתוב ברובו בארמית ומספר על אב שקנה גדי קטן ועל שרשרת אירועים שקרו לאחר מכן. בכל פעם מתווסף פרט לעלילה. החתול, הכלב, מקל, אש, מים, שור, השוחט, מלאך המוות, והקדוש ברוך הוא.

### משימה:

סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בקליפ העוסק בשיר 'חד גדיא'.



## יציאה לחירות

השיר הידוע "אחד מי יודע" ... בוודאי שרת אותו לא מעט, חשבי/  
חשוב לרגע!

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

מהו הדבר האחד החשוב לך ביותר?

מהו הדבר השני החשוב לך?

### שאלות למסובין על ההגדה

היכן מוזכרים המספרים הבאים בהגדה? 🍷

- 5 חמישה חומשי תורה / חמש כוסות יין (כולל כוס של אליהו הנביא)
- 6 שישה סדרי משנה
- 7 שבעה ימי שבתא
- 8 שמונה ימי מילה
- 9 תשעה ירחי לידה
- 10 עשר מכות / עשרת הדיברות
- 11 אחד עשר כוכבים
- 12 שנים עשר השבטים

מה המילה משותפת לאדום, לבן, יבש? יין 🍷🍷

מי מהדמויות הבאות אינן מוזכרות בהגדה: משה, אהרון, המן, דוד, שלמה? שלמה 🍷🍷

